

ЛИКУТЕЙ СИХОТ

Избранное

Сборник бесед Любавичского Ребе
с переводом на русский язык

לקוטי שיחות

מבחר שיחות של הרבי מליובאוויטש
עם תרגום חפשי לרוסית

ВАЙЕХИ ויחי

מהדורה ניסיונית תשע"ח

Пробное издание 5778

בסיוע "קרון מרומים"

עורך ראשי:

הרב עקיבא נימוי

תרגום:

הרב גרשון פאליי, הרב חיים פילצר, הרב ראובן קורבסקי, א.ר. נדבורה

עריכה לשונית:

א. קוטזובה

הגהה:

ל. אורלובה

עיצוב ועימוד:

www.chazak.co.il - 'מ"מ' - חזק הוצאה לאור בע"מ

זכויות 'לקוטי שיחות' מקורי שמורות להו"ל "קה"ת".

זכויות 'לקוטי שיחות' בתרגום לעברית שמורות ל"מכון לוי יצחק".

Издано при поддержке фонда «Меромим»

Главный редактор

р. Акива Немой

Перевод

р. Гершон Палей, р. Хаим Фильцер, р. Реувен Куравский,
Ида Недобора

Литературный редактор

Анна Кутузова

Корректор

Любовь Орлова

Верстка и дизайн

издательство Хазак, Израиль

Все права на оригинальный текст принадлежат Kehot
Publication Society, NY, права на перевод на иврит
принадлежат издательству Mechon Levi Yitzchok.

© Перевод Колель Тора, 2017

פתח דבר

מתוך שבח והודיה להשי"ת, לקראת שבת פרשת ויחי הננו מוציאים לאור שיחה מתורגמת לשפה הרוסית.

לנוחיות ציבור דוברי הרוסית והעברית הוספנו גם את השיחה בעברית.

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאינו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

רשת 'כולל תורה' במדינות חבר העמים ואירופא

ВСТУПИТЕЛЬНОЕ СЛОВО

С огромной радостью и благодарностью Всевышнему мы рады представить вашему вниманию беседу Любавичского Ребе к главе ВАЙЕХИ с переводом на русский язык.

Для удобства двуязычных читателей параллельно с русским переводом приводится текст беседы на иврите.

Дай Б-г, чтобы в заслугу нашего изучения трудов Ребе мы удостоились учить Тору от него самого с приходом праведного Мошиаха, когда исполнится сказанное пророком: «Новая Тора от Меня выйдет».

פרשת ויחי

שבועת יוסף

כרך כ"ה

מתורגם ללשון הקודש

"השבעה לי וישבע לו"

א. בתחלת פרשתנו¹ מסופר שיעקב אבינו קרא לבנו יוסף ובקשו – "אל נא תקברני במצרים.. ונשאטני ממצרים וקברתני בקבורתם", ושלאחר שיוסף הבטיחו "אנכי אעשה כדברך" אמר לו יעקב "השבעה לי – וישבע לו".

ולכאורה, תמוה, כשאלת המפרשים²: מדוע לא הסתפק יעקב בהבטחת יוסף, אלא דרש ממנו גם שבועה? האם חשש יעקב ח"ו, שיוסף לא יקיים את הבטחתו³!?

ומשיבים המפרשים², שהשבועה לא היתה כדי לוודא שיוסף יקיים את הבטחתו, אלא מפני פרעה: פרעה יחפוץ⁴

שיקברו את יעקב במצרים⁵, וינסה למנוע את יוסף מקיום בקשת יעקב, ולכן השביע יעקב את יוסף על כך, וכך לא יוכל פרעה לעכב בעד יוסף, כי לא יכריח את יוסף להפר את שבועתו.

כך הוסבר פעמים רבות, שכל השאלות המתעוררות בלימוד פשוטו של מקרא מתורצות בפירושו של רש"י על התורה⁶. ולפי זה אין מובן: מדוע אין רש"י מתרץ שאלה זו, שמתעוררות גם לפי הפשט?

ויותר מכך: תוכנו של הפירוש שהובא לעיל נמצא בפירוש רש"י, אך מאוחר יותר – בסיפור אודות קבורת יעקב בפועל, על דברי פרעה ליוסף "עלה וקבור את אביך כאשר השביעך"⁷, מפרש רש"י: כאשר השביעך, ואם לא בשביל השבועה לא הייתי מניחך.

אך מעצם העובדה שרש"י אינו מביא זאת באותו ענין, אלא רק לאחר הברכות

1. מז, כט"א.

2. ראה רמב"ן, ספורנו, כלי יקר, אה"ח ועוד (פסוק לא).

3. ואינו דומה לשבועת לאבימלך למלך סדום (לך יד, כב ובפרש"י), שבועתו לאבימלך (וירא כא, כג"כד), שבועת אליעזר לאברהם (ח"ש כד, ג ואילך), שבועת עשו ליעקב (תולדות כה, לג) וכיו"ב – שלא ה' האחד נאמן (בוודאות) אצל השני. וראה רמב"ן ח"ש ותולדות שם.

– אבל אי אפשר לומר כן בנוגע לשבועת הקב"ה [נח ח,

כא ובפרש"י. לך טו, יח (כרת ה' גו' ברית", וראה פרש"י ח"ש כד, ז. ולהעיר מפרש"י תולדות כו, לג). וירא כב, טז.

ובכ"מ]. ואכ"מ.

4. כפרש"י כאן פסוק כט (בסופו).

5. ראה פרש"י ויגש מז, יר"ד. שם, יט.

6. כדמוכח מזה שבמקומות שלא מצא רש"י תי' ע"ד

הפשט כותב "לא ידעתי" וכיו"ב (תולדות כו, ה. ועוד –

ראה לקו"ש ח"ה ע' 1 שוה"ג להערה 2).

7. ג, ו.

ГЛАВА "ВАЙЕХИ"

Клятва Йосефа

Лукутей Сихот, т. 25

1. "Поклянись мне!"

В начале нашей главы¹ рассказывает, как наш праотец Яков позвал своего сына Йосефа и попросил: "Если я нашел благоволение в очах твоих, то положи руку твою под бедро мое и окажешь мне милость и верность: не хорони меня в Египте. И дабы лечь мне с отцами моими, и похоронишь меня в их гробнице". И после того как Йосеф обещал: "Я сделаю по слову твоему", велел ему Яков: "Поклянись мне!" И тот поклялся ему.

На первый взгляд непонятно (и это отмечают комментаторы²), почему Яков не удовлетворился обещанием Йосефа и потребовал от него клятвы? Неужели Яков опасался, что Йосеф не выполнит, не дай Б-г, свое обещание!³

Комментаторы объясняют это так: клятва требовалась не для **Йосефа**, а для **фараона**. Ведь фараон, конечно, пожелает⁴,

чтобы Якова похоронили в Египте⁵, и постарается помешать Йосефу исполнить просьбу отца. Поэтому, пишут комментаторы, Яков **заклял** Йосефа, чтобы фараон не мог помешать, ведь не мог же он заставить Йосефа нарушить клятву.

Известно, что на все вопросы, касающиеся понимания простого смысла Торы, есть ответы в комментариях Раши⁶. Почему же здесь Раши не отвечает на этот вопрос, который касается простого смысла?

На самом деле, Раши приводит упомянутое выше объяснение (о том, что клятва не дала фараону помешать), но позднее – уже в истории похорон Якова, когда фараон сказал Йосефу⁷: "Взойди и похорони отца твоего, **как он заклил тебя**". Раши комментирует слова "как он заклил тебя": "Если бы не клятва, я бы тебе не разрешил".

Итак, Раши приводит этот комментарий не сразу же на стих "Клянись мне...", а только после рассказа о смерти Якова, а

1. *Берейшит*, 47:29-31.

2. См. Рамбан, Сфорно, *Кли якар*, *Ор га-Хаим* и др. на стих 31.

3. Неуместно этот случай сравнивать с другими клятвами, о которых рассказывает Тора, как то с клятвой царю Сдома (*Берейшит*, 14:22), клятвой Авимелеху (*Берейшит*, 21:23-24), клятвой Элизера Аврагаму (*Берейшит*, 24:3), клятвой Эсава Якову (*Берейшит*, 25:23), и т.п. Ибо во всех этих случаях одна сторона не (в полной мере) доверяла другой (*прим. Ребе*).

4. Как комментирует *Раши* здесь, стих 29: ""Не хо-

рони" – чтобы жители Египта не сделали меня объектом идолопоклонства" (*прим. Ребе*).

5. См. *Раши*, *Берейшит*, 47:10,19.

6. Там, где *Раши* не нашел объяснения простому смыслу, он пишет "мне неизвестно" или подобное этому (см. *Толдат*, 26:5, и др.) (*прим. Ребе*).

7. *Берейшит*, 50:6.

לקוטי שיחות • ויחי

אך כאשר הוא מקבל זאת על עצמו על ידי שבועה⁸, הרי אז אין הוא מסיח את דעתו מהענין אף לרגע, בידעו שהפעולה חייבת להתבצע, ואם לאו – הרי הוא מפר שבועה⁹, בכל החומרה שבדבר.

וזהו ההסבר בפשטות לכך שיעקב השביע את יוסף "ונשאתני ממצרים", ולא הסתפק בהבטחת יוסף "אנכי אעשה כדברך": יעקב חפץ שיוסף יחשוב על כך בלי הרף. כשנמצאים "בארץ לא להם"¹⁰ אין לדעת מהם הקשיים העלולים להתעורר ולמנוע מיוסף לקיים את הבטחתו, ולכן יש לחפש עצות ורעיונות כיצד למנוע מלכתחילה היווצרות של הפרעות בעתיד.

יעקב – "אל נא תקברני": יוסף
– "והעליתם"

ג. אך עדיין אין הכל מובן:

גם יוסף ידע שעלולים להתעורר הקשיים הללו, אשר צריך למנועם מלכתחילה, ובמיוחד שיעקב בקש ממנו מיד "שים נא ידך... והשבע"¹¹, שדרוש כאן החיזוק של השבועה – ואם כך, לכאורה הבטחתו "אנכי אעשה כדברך" כללה גם ענין זה, שהוא יפעל בענין באופן של "שים..."

וכו', מובן, שלפי פירוש רש"י לא זוהי הסיבה לכך שיעקב השביע את יוסף, שאם לא כן, היה רש"י מציין זאת מיד על המילים "השבועה לי".

הכרחי לומר, שרש"י סובר שיעקב השביע את יוסף לא כאמצעי לחץ על פרעה, אלא במטרה של כל שבועה בפשטות – כדי לחזק את הענין אצל יוסף עצמו.

ושבה אפוא הקושיה למקומה: מה היה חסר בהבטחת יוסף ליעקב, כך שנדרשה ממנו דווקא שבועה?

שבועה – אי חסרת הדעת

ב. ויש לומר, שהסבר לכך הוא:

היחוד של שבועה על פני הבטחה בלבד הוא:

כאשר אדם מקבל על עצמו משהו בשבועה, הרי הוא קובע בכך שהפעולה חייבת להיעשות למרות כל הפרעות והעיכובים, ושעליו לקיים שבועה זו בלי להתחשב בשום גורם אחר.

ומכך נובע ההבדל גם בתשומת הלב לביצוע הפעולה:

כאשר אדם מבטיח לבצע בעתיד על ידי הבטחה רגילה, אין הכרח שהענין יעסיק את מחשבתו ללא הרף. כאשר יגיע ביצוע ההבטחה – הרי אז הוא יפעל ככל יכולתו כדי לקיים את הבטחתו.

8. ראה פרש"י לעיל במקומות שנסמנו בהערה 3. ועוד.

9. ע"ד פרש"י לעיל מג, ט. מד, לב.

10. לך טו, יג.

11. פרש"י מז, כט.

это значит, что Раши не считает замыслы фараона **причиной** того, что Якову понадобилась клятва (ведь иначе комментатор сразу сказал бы об этом).

Отсюда вывод: Раши считает, что Яков заставил Йосефа поклясться не для того, чтобы обезопаситься от фараона, а для того, для чего нужна обычно клятва – чтобы укрепить самого Йосефа в намерении исполнить просьбу отца.

И тогда вопрос остается в силе: почему Якову было недостаточно просто обещания Йосефа, зачем он потребовал еще и клятвы?

2. Клятва приковывает внимание

Объяснение этому таково.

Отличие клятвы от простого обещания в том, что человек, поклявшийся что-либо сделать, обязуется сделать это, несмотря ни на какие препятствия и затруднения. Он обязан исполнить клятву любой ценой.

Поэтому есть разница в том внимании, которое человек уделяет исполнению клятвы и обещания.

Когда человек просто обещает что-либо сделать в будущем, совсем не обязательно, что мысли об этом будут занимать его постоянно. Когда придет время выполнять обещание, он постарается сделать все возможное.

Когда же человек клянется что-либо сделать, он не забывает об этом ни на минуту, зная, что обязан сделать это любой ценой, а если не сделает – нарушит

клятву со всеми вытекающими последствиями.

Это самое очевидное объяснение тому, что Яков взял с Йосефа клятву "Вынесешь ты меня из Египта", не удовлетворившись его обещанием "Я сделаю по слову твоему". Яков хотел, чтобы Йосеф думал об этом постоянно. "В земле не своей"⁸ невозможно знать заранее, какие трудности возникнут на пути Йосефа и не дадут ему выполнить намерение. Поэтому необходимо было предусмотреть заранее, как предупредить такую ситуацию, чтоб она не возникла в будущем.

3. Яков и Йосеф – два уровня в служении Б-гу

Но по-прежнему остаются вопросы...

Йосеф ведь тоже знает, что на его пути могут встать трудности, и что нужно подготовиться к ним заранее. К тому же Яков сразу попросил его: "Положи руку твою под бедро мое", что подразумевает **клятву**⁹, т.е. он сразу потребовал укрепления обещания клятвой. Получается, обещание "Я сделаю **по слову твоему**" включало также и клятву. Зачем же тогда Яков потребовал поклясться **еще раз**, говоря: "Поклянись мне!"

Вот более глубокое объяснение этому:

Вывезти тело Якова из Египта, когда евреи все еще остаются там, на первый взгляд, не на пользу евреям. Ведь Всевышний сказал: "Я сойду с **тобою**

8. Берейшит, 15:13.

9. Раши, 47:29.

היה מצב של גלות¹⁷ – לבני ישראל היה "טוב ארץ מצרים... חלב הארץ"¹⁸, ויותר מכך: "ויאחזו בה. (בארץ גושן) – לשון אחוזה"¹⁹. ואילו יוסף ירד אל (ובתוך) המצרים עצמם.

והסיבה לכך היא: דרגת יעקב כשלעצמו היא אצילות, עולם האחדות הנעלה לחלוטין מעולמות בריאת יצירה עשיה, ועל-אחת-כמה-זכמה מעל לחושך מצרים. ואילו מהותו של יוסף היא – "אלה תולדות יעקב יוסף"²⁰ – ליישם את עבודתו של יעקב בתוך העולמות בריאה יצירה עשיה. ועד לעולם הזה התחתון²¹.

ולכן לא נשאר גופו של יעקב כלל במצרים, ויותר מכך "ונשאתני ממצרים" – "נשיאות", יותר מאשר עליה – "והעליתם".

ואילו יוסף, אשר צריך לפעול בתוך מצרים, הרי ארונו נשאר במצרים במשך כל תקופת גלות מצרים, כדי שזכותו של יוסף תימצא ביחד עם ישראל בגלותם במצרים²².

והשבע". ואם כך, מדוע בקש יעקב שוב "השבעה לי"?

ההסבר הפנימי לכך הוא: הוצאת גופו של יעקב ממצרים כאשר ישראל נשארים עדיין שם אינה, לכאורה, לטובתה של בני ישראל – שהרי הקדוש-ברוך הוא אמר¹² "אנכי ארד עמך מצרימה", ובמיוחד – בפנימיות – זהו ההיפך מעבודתו ומהותו של יוסף. ולכן דרש יעקב מיוסף דוקא שבועה מפורשת.

כדי להבין זאת יש להקדים ולבאר, שבענין של שלילת הקבורה בארץ מצרים, יש הבדל בין יעקב לבין יוסף: יעקב הורה "אל נא תקברני במצרים.. ונשאתני ממצרים" – שלא ישאירו אותו לאחר פטירתו במצרים אפילו באופן זמני. לעומת זאת, יוסף השביע את בני ישראל "והעליתם את עצמותי מזה", אך עד אשר "פקוד יפקד..." היה ארונו של יוסף במצרים¹³.

ההסבר בפנימיות¹⁴ להבדל זה הוא¹⁵:

יעקב הוא מעל לגלות מצרים. לכן, אף לאחר שירד יעקב למצרים ישב בארץ גושן, בנפרד¹⁶ מן המצרים. ובמקום זה לא

17. ראה רש"י ריש פרשתנו.

18. יגש מה, יח. וראה שם מז, ו.

19. ס"פ יגש וכפרש"י שם. וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] חט"ו ע' 438 ואילך.

20. ל' הכתוב – וישב לו, ב.

21. ראה בכ"ז – ביאורו פרשתנו לאדהאמ"צ (ל, סע"א ואילך) ולהצ"צ (ע' קסט ואילך). אוה"ת פרשתנו (שפו, א"ב. כרך ה תתקצד, א ואילך. כרך ו תתשכב, ב ואילך). ועוד.

22. ראה ש"ך עה"ת פרשתנו עה"פ (מז, כט) ויקרבו גי'.

12. יגש מז, ד.

13. ג, כה"כ.

14. ע"ד הפשט – ראה פרש"י בשלח יג, יט.

15. ראה גם לעיל ע' 294 ואילך.

16. שזוהו הטעם להתיישבותם בארץ גושן דוקא (ראה ויגש

מז, לד. וראה פרש"י שם: ירחיקכם מעליו).

в Египет"¹⁰. И особенно это противоречило сути духовного служения Йосефа, (которое проводилось именно в Египте). И поэтому Яаков потребовал от Йосефа конкретной клятвы.

Чтобы понять это, нужно прежде объяснить, что в вопросе отказа от захоронения в Египте есть разница между Яаковом и Йосефом. Яаков велел: "Пожалуйста, не хорони меня в Египте... вынесешь ты меня из Египта". Он просил, чтобы его не оставляли в Египте после смерти даже временно. Йосеф хотя и заклил евреев¹¹: "Вынесите кости мои отсюда", это не требовалось сделать сразу – только когда "вспомнит Б-г о вас", когда евреи выйдут из Египта. До тех пор гроб Йосефа оставался в Египте¹².

Вот глубинное¹³ объяснение этому:

Яаков **выше** египетского изгнания. Спустившись в Египет, он жил в земле Гошен, подальше¹⁴ от египтян. Там евреи не жили в положении изгнанников¹⁵ – у них было "лучшее в земле Египетской... тук земли этой"¹⁶. Более того, евреи "стали в ней оседлыми", т.е. стали ее владельцами¹⁷. Йосеф же жил среди египтян.

Причина тому в следующем. Уровень Яакова соответствует миру *Ацилут* –

миру, который, по сути, един с Б-гом и совершенно возвышен над сотворенными мирами *Бриа*, *Йецира*, *Асия* и тем более над тьмой Египта. Сущность же Йосефа – "Вот **порождение** Яакова – Йосеф"¹⁸ – реализовать служение Яакова в мирах *Бриа*, *Йецира*, *Асия*, вплоть до нашего нижнего мира.

Поэтому тело Яакова не должно было вообще оставаться в Египте. Более того, "Вынесешь (*вз-насата* также значит "возвысишь") ты меня из Египта", сказанное Яаковом, выражает больший подъем, чем "Вынесите (букв. "поднимите", *вз-гээлитэм*) кости мои отсюда", о чем просил Йосеф.

Йосеф должен был действовать в **самом Египте**, поэтому гроб его оставался там в течение всего египетского изгнания, чтобы заслуги Йосефа находились **вместе** с евреями в Египетском изгнании¹⁹.

Вместе с тем Йосеф заклинал братьев: "Вынесите (букв. "**поднимите**") кости мои отсюда", ибо цель спуска в Египет – **поднятие** из него. Нахождение гроба Йосефа в Египте дало силы евреям: когда они выходили из изгнания, вынося с собой кости Йосефа, они смогли поднять из Египта "искры святости"²⁰, затерявшиеся в нем²¹.

10. *Берейшит*, 46:4.

11. *Берейшит*, 50:25.

12. *Берейшит*, 50:26.

13. Простой смысл этого объясняется у Раши к Шмот, 13:19 (*прим. Ребе*).

14. В этом смысл его поселения именно там (См. *Берейшит*, 46:34 и Раши, там же) (*прим. Ребе*).

15. См. Раши в начале нашей главы.

16. *Берейшит*, 45:18. См. там же, 47:6.

17. Конец гл. *Ваигаш* и Раши, там же.

18. *Берейшит*, 37:2.

19. См. комментарий Шаха к *Берейшит*, 47:29.

20. Подробней об "искрах святости" см. выше, беседу на главу *Вайешев* ("Покой праведника"), прим. 9.

21. Следует отметить, что Предыдущий Ребе (рабби Йосеф Ицхак), первое имя которого Йосеф, и чья духовная работа в некоторых деталях схожа со служением Йосефа, также покоится имен-

שכליים²⁶, כך, ששום גורם לא ימנע את קיום הפעולה.

"אין חבוש מתיר עצמו"

ד. אך עדיין אין מובן: מדוע יעקב לא הסכים כלל שארוננו יישאר במצרים²⁷, אם היה אפשר לגרום על ידי כך להעלאת ניצוצות מצרים?

ויש לומר, שההסבר לכך הוא: "אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים"²⁸ ולכן בני ישראל, בהיותם במצרים, יכלו לעלות ממצרים, ולהעלות עמם גם את עניני מצרים, הם זקוקים לקשר – וברא כדעא דאבוהו²⁹ – עם דרגה שמעל למצרים, מעל לבית האסורים.

ולכן צריך היה יעקב להיות מעל למצרים, ואף השביע את יוסף "ונשאתני ממצרים", כי בכך הוא "קשר" את יוסף לדרגת יעקב שמעל למצרים. ועל ידי כך התאפשרה לאחר מכן לגבי כל בני ישראל העליה מגלות מצרים³⁰ – "ואנכי אעלך גם עלה"³¹.

אך על כך השביע יוסף את אחיו והעליתם את עצמותי מזה – כי תכלית הירידה למצרים היא לצורך העליה שלאחריה. ועל ידי שהיית ארון יוסף במצרים, ניתן הכח, שכאשר יצאו ישראל ממצרים ו"העלו" את עצמות יוסף עמהם, הם העלו באמצעות זאת את ניצוצות הקדושה שהיו במצרים²³.

וזהו הסיבה לכך שיעקב דרש מיוסף להשבע על "ונשאתני ממצרים": כיוון שמצד מהותו של יוסף נדרש מיעקב שיישאר דוקא בתוך מצרים – "בגין דיגין זכותיה על בנוי"²⁴, כפי שהם בתוך גלות מצרים, ועל ידי כך יוכלו לפעול בתוך עניני מצרים – ולכן חפץ יעקב שיוסף יקבל זאת על עצמו באופן של שבועה, מעל לטעם ודעת,

כידוע²⁵ ששבועה מחייבת לקיים את הפעולה גם באופן שמעל לחישובים

23. להעיר שמנוח-תרכוב של כ"ק מו"ח אדמו"ר – ששמו (הראשון) יוסף ועבודתו דומה בכמה פרטים לעבודת יוסף (ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 89 ואילך.

ועוד) – היא ב"חצי כדור התחנות" דוקא (ראה סה"מ תש"ח ע' 232 ואילך*). וראה שם ע' 236 בהערה**, שהמשכת התורה בחצי כדור השני היא ע"י עבודה במס"נ דוקא). ולהעיר מתו"א (ד, א) "כשצריכים להגבי' איזה דבר..

צריכים לאחז בחלקים התחנותים שבו דוקא".

(* נדפס גם באגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח"ב אגרת תריז.

(** אגרות קודש שם אגרת תקכה.

24. ל' הוזהר פרשתנו (רכב, א).

25. ראה לקו"ת שמע"צ פג, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

26. ע"ד שבועת הקב"ה לא אוסיף גו' (נח שם ובפרש"י) – אע"פ שיחטאו וכו'.

27. ע"ד הפשט – ראה פרש"י כאן (מו, כט) ובמפרשיו.

28. ברכות ה, ב. ויש"נ.

29. יונת אלם רפ"ב. וראה תוד"ה מקמי – יבמות ג, א. רש"י כתובות צב, א ד"ה כבעל. – וראה לקו"ת ברכה צג, ב. ס' החקירה (להצ"צ) מו, א.

30. ראה זהר פרשתנו שם: יעקב.. דחיל.. דילמא ח"ו ישתצון כו'. ע"ש.

31. ויגש מו, ד.

В этом причина того, что Яаков потребовал от Йосефа клятву "Вынесешь ты меня из Египта": с точки зрения Йосефа, от Яакова требовалось остаться в Египте и после смерти, чтобы его заслуги защищали евреев в египетском изгнании, и это дало бы им возможность исполнить свое предназначение там. Поэтому Яаков хотел, чтобы Йосеф принял на себя это обязательство в виде **клятвы**, сила которой превышает разум и логику.

Известно²², что клятва **обязывает** исполнить обещанное, даже если это противоречит доводам разума²³ – ничто не может повлиять на ее исполнение.

4. Заключенный не может освободить себя сам

но в "нижнем" полушарии Земли (в США, верхним же называется полушарие, где находится Земля Израиля. – *Прим. ред.*) (*прим. Ребе*).

22. См. *Ликутей Тора, Шмини ацерет*, 836 и далее.

23. Подобно клятве Всевышнего (о потопе) "не пошлю более..." (Берейшит, 8:21, и Раши, там же): это означает, что потопа более не будет, даже если согрешат и будут достойны его.

И все же непонятно: почему Яаков не согласился, чтобы его гроб остался в Египте²⁴, если это помогло бы вынести из него "искры святости"?

Объяснение этому таково: "Заключенный не может освободить себя сам"²⁵. Евреи в Египте, желая выйти из него да еще и вынести из него что-либо, нуждались в связи (ведь "сын является **продолжением** отца"²⁶) с уровнем, который выше Египта, **выше** тюрьмы.

Поэтому Яаков должен был оставаться над Египтом и даже **заклял** Йосефа: "Вынесешь ты меня из Египта", ибо тем самым он привязал сына к своему уровню – "над Египтом". Таким образом стал возможным выход из Египетского изгнания всех евреев – "Я и выведу тебя обратно"²⁷.

24. Простой смысл этого объясняет Раши к Берейшит, 47:29.

25. Талмуд, *Брахот*, 5б.

26. *Йонат элем*, гл. 2.

27. *Ваураш*, 46:4.

התכלית – הגאולה

ה. מכך נלמדת ההוראה לימינו אלו, בגלות זו אחרונה:

ככל שיהיה מצבו של היהודי בגלות משופר – הן בגשמיות והן ברוחניות – שיש לו "טוב ארץ מצרים... חלב הארץ", שהוא לומד תורה ומקיים מצוות ואף חי בחיים רוחניים אמיתיים,

כפי שמפרש אדמו"ר הזקן³² על "ויחי יעקב בארץ מצרים"³³, שכיוון שיעקב הקים במצרים "בית תלמוד"³⁴, לכן "גם במצרים היו לו חיי ויחי",

בכל זאת עליו תמיד לדעת ולזכור, שגם במצב כזה יש לדרוש בתוקף "ונשאתני ממצרים", ועד כדי חומרה של שבועה – זוהי גלות, אין זה המקום המתאים ליהודי, והוא צריך להתעלות משם.

וזאת כאמור, באופן של שבועה³⁵: בנוסף לכך שזהו עיקר משלשה עשר עיקרים³⁶ שבתורתנו: אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח ואף-על-פי שיתמהמה אם

כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא, והוא יודע ששיא השלמות היא הגאולה, כפי שנאמר בתורה הקדושה ומבואר בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה, כדברי הרמב"ם³⁷, הרי ענין זה חודר בפנימיות נפשו, עד שהוא בלי הרף מצפה ומבקש ודורש – "ונשאתני ממצרים!"

וכפי שאנו אומרים בכל תפילה ותפילה, בימות החול, "לישועתך קוינו כל היום". כלומר שלוש פעמים ביום אנו מכריזים ומודיעים שאנו מקוים לישועתך "כל היום" – במשך כל היום ובכל יום³⁸.

ועל ידי ה"הכרזה" הקבועה, שאנו מצפים ומבקשים מה'³⁹ את הגאולה השלמה – מתנהגים בגלות בהתאם לרצון ה', אשר הגלה את ישראל. ואז אין הגלות גורמת ח"ו לירידה אצל ישראל, ולהיפך: נגרם ענין של "ונשאתני ממצרים" – ממצרים עצמה נגרמת העליה "ונשאתני" – יתרון האור מן החושך – עד לדרגת נשא את ראש בני ישראל, של כל יהודי וכל ישראל.

(משיחות עשרה בטבת תשמ"ג,

מוצאי שבת פרשת בשלח תשל"ח)

32. "היום יום" יח טבת.

33. ריש פרשתנו.

34. תנחומא (ותנחומא באבער), י"ש ופרש"י – ויגש מו, כח (ועד"ז בב"ר שם. וראה לקו"ש ח"י ע' 161 ואילך (ושם ע' 164 הערה 33) – דיוק ל' אדה"ז שהובא בהיום יום שם).

35. ולהעיר שהקב"ה הבטיח על הגאולה וגם נשבע ע"ז (ראה דניאל יב, ז. מדרש תהלים מזמור יז. ישעי' סב, ח. זח"א (מהנ"ע) קיד, סע"א. ועוד). וראה לקמן הערה 37.

36. פיה"מ להרמב"ם סנה' פ' חלק יסוד הי"ב. וראה רמב"ם הל' מלכים רפ"א: וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מוכה לביאתו לא בשאר כו' אלא בתורה ובמשה רבינו.

37. הל' מלכים שם.

38. גם בשבת ויר"ט (אף שלא באופן של צער, שחסר לו

כו') – נוסף ע"ז שגם אז אומרים בכל תפלה "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים".

39. עפמ"ש בס' הליקוטים להאר"ל (שמות בתחלתה) "יוסף זה הקב"ה" – אולי י"ל שאמירת יעקב ליוסף "השבעה לי.. ונשאתני ממצרים", מרמזת שכא"א מבני" (יעקב) משביע כביכול את הקב"ה שיעלהו מן הגלות ובאופן דונשאתני.

5. Цель – Избавление

Из этого вытекает указание для нас в нашем последнем изгнании. Как бы ни было хорошо состояние еврея в изгнании, как в материальном, так и в духовном смысле – "лучшее в земле Египетской... тук земли этой", изучение Торы и исполнение заповедей – истинно духовная жизнь. Все это действительно позволяет жить духовно, как объясняет Алтер Ребе²⁸ слова "И жил Яаков в земле Египетской"²⁹: поскольку Яаков основал в Египте "дом учения"³⁰, то "и в Египте у него тоже была **жизнь**".

И все же нужно всегда знать и помнить, что и в таком состоянии должно требовать: "Вынесешь ты меня из Египта", до степени клятвы, ведь изгнание – неподходящее место для еврея, отсюда необходимо выйти!

Это требование должно быть, как сказано выше, требованием уровня **клятвы**³¹. Кроме того, что это один из Тринадцати принципов веры³² – "Я верю полной верой в приход Мошиаха, и несмотря на то, что он задерживается, я все равно буду каждый день ждать его прихода". Нужно понимать, что вершина совершенства – это Избавление, как это сказано в святой Торе и объяснено в Письменной и Уст-

ной Торе, как сказано у Рамбама³³. Это должно проникнуть внутрь души, чтобы еврей **постоянно, без остановки** требовал: "Вынеси меня из Египта!"

И как мы повторяем в каждой молитве в будние дни: "На Избавление Твое надемся мы изо дня в день (досл. "весь день")". То есть три раза в день мы провозглашаем и вспоминаем, что надемся на Избавление **весь день** и каждый день³⁴.

Постоянно "провозглашая", что мы просим и ждем от Всевышнего³⁵ Избавления, в изгнании мы ведем себя в соответствии с желанием Всевышнего, отправившего нас туда. Тогда изгнание не становится причиной духовной деградации. Наоборот: само изгнание является причиной желать "Вынеси меня из Египта" – "вынеси" в значении "вознеси". Египет становится причиной духовного роста! В этом преимущество света, исходящего из тьмы, который дает силы достигнуть величайшего подъема каждому еврею и всему народу Израила.

(Из бесед 10-го тевета 5743 (1983) г. и на исходе субботы главы *Бешелах* 5738 (1978) г.)

28. См. *Гайом йом*, 18 тевета.

29. Начало главы Ваехи.

30. *Мидраш Танхума к Берейшит*, 46:28.

31. Всевышний, обещая Освобождение, также поклялся об этом (см. Даниэль, 12:7).

32. "*Комментарий к Мишне*" Рамбама, *Сангедрин*, гл. Хелек, основа 12.

33. Законы царей, начало гл. 11.

34. Так же в субботу и праздники. Хотя это благословение говорится только в будни, однако другое благословение -- "да увидят глаза наши возвращение Твое в Сион милосердием" – говорится и в субботу, и в праздники (*прим. Ребе*).

35. В соответствии с написанным в *Сефер га-ликутум* Аризала, *Шмот* в начале: "Йосеф" – это Всевышний". Возможно, слова Яакова "поклонись... вынеси меня из Египта" намекают на то, что каждый еврей (Яаков) заклинает – метафорически – Всевышнего, чтобы вывел его из изгнания возвышенным образом.

לזכות

הר"ר ירחמיאל מנחם מענדל בן פייגא איידל

וזוגתו רבקה פייגא בת חנה

וילדיהם:

חיה מושקא בת רבקה פייגא

אריה לייב שאול בן רבקה פייגא

יהודה מאיר בן רבקה פייגא

שלום דובער בן רבקה פייגא

שניאור זלמן בן רבקה פייגא

גולדשמיד

•

וזקניהם:

חיים משה בן רבקה

פייגא איידל בת סוניה

גולדשמיד

אברהם הלוי בן נעמי

חנה בת מרים פועה

לויין

סוניה בת חיה

ליפסקר

•

להצלחה רבה ומופלגה בטוב הנראה והנגלה

בכל אשר יפנו בגשמיות וברוחניות

ולנחת רוח יהודי חסידותי מתוך שמחה וטוב לבב

MENDI'S
RESTAURANT

מודפס בחסות רשת מסעדות 'מענדיס'